

Март е

Уилям Стенли Мървин

На 15 март на 91-годишна възраст почина американският поет и двукратен носител на награда „Пулицър“ (1971, 2009) Уилям Стенли Мървин. Починал е в съня си в дома си на хавайския остров Мауи. Автор на повече от 20 книги, той е и преводач на „Аг“ от Данте, на любовна поезия от Пабло Неруда, на „Песен за Сиг“ и „Песен за Роланд“.

Март е

Март е и от книгите се сипе черен прах
Скоро ще ме няма
Високият дух който обитаваше това място
Вече го напусна
По булевардите се валя избелелият конец
Със стари етикети

Поглеждайки назад намиращ винаги каквото е било
Дори когато е изчезнало
Но гледайки напред
С окаляните кокалчета и безкрилата
Ти птица кацнала на рамо
За какво ще пишеш

Горчивината още се надига в старите галерии
Юмрукът ще избие от черупката
И термометрите от мъртвите усти

Когато наберат височина
за миг опашките на хвърчилата
изглеждат като че покрити със следи от стъпки

Каквото и да трябва да извърши
то дори не е започнало

Превод от английски: ГЕОРГИ ГОЧЕВ

Устието

През деня стъпваме по многото палуби
на каменната лодка
а през нощта се оказваме върху нейните високи прозорци
като звездите от другата страна
вкусете от устите ни ние сме солта на земята
сол е паметта
в буря и облаци
спим в тънък такелаж като птици в полет
вкусете пръстите ни
всеки със свое собствено управление
ден или нощ по-трудно е да се знае отколкото знаем
но по-дълго
ние спим над графиките при бягащите прозорци
заспиваме с компаси в ръцете си
и на носа на каменната лодка
вълната от краищата на земята продължава да се къса на парчета

Левиятан

Плющежът на черното море при трясъка на две вълни,
древен като местецци се из океана хълмове, бродещ
сред морските капани, порещ тежко нивите от сол,
оставящ бликнала бяла бразда зад опашката си,
с изригващи рамене, юмрукът на челото му
трошица на ситни сиво-зелени късове водата, сред необяздени коне
от ревящите полета, покрай натрошени някога на чирепчета кораби,
руините на приливите, измиващи поклацащите се удавени тела,
чието търсене отдавна е преустановено, а островите от лед блещукат,
който претарашва редиците на теченията, маршируващите вълни,
командващ тъмните морски полкове, открива дом
и жътва. Вцепеняващ безразсъдните
моряци, размерът му е труден за описване:
тромавото му туловище тежи подобно хълм;
тъмен, но като скала от плаващ лед, с корона, напуквана от гръмове,
подобно сушата, надвиснало чернило във нощта, разпенвана-раздърпвана
по ръба на бреговете ѝ, с вода надигаща се в плитчините,
за тъмнината на челюстите му готова веч; той ще акостира на ръба ѝ,
но пътя ще се натъкне на порти без градините зад тях,

но ето – този хълм от мрак се хвърля под повърхността,
затваряйки вратите над главата си, в студената дълбочина.
Нарича се Левиятан, със име каменно,
създаден преди всички други творения на бога,
държал три дни и нощи три във плен пророка Йона,
той, кдрещата се змия, шиеща из океана,
морски страх и сянка под земята.
Но има дни, когато той лежи
подобно ангел, макар изгубен ангел,
върху безпокойството на пустошта, с движения, незрими за човешкото око,
кръжащ подобно птица, проблясващ като риба, създание непознато
за всеки, който след него е дошъл да населява пустотата земна.
Пяната на хълбоците укротва успокоението до пълна тишина,
чака; наблюдава с едното си око
как тъмнината на нощта потъва за последно, а с другото
как денят се надига над разпенените насища. Не издава нито звук,
макар да вижда как светлината поема гръх. Морето тръгва да се къдри,
напълзяно от звезди, разчесано от вятър, намачкано богато,
такова си е поначало, преди да се намеси ръката неспокойна
на Създателя. Тъй очаква той създаването на света.

Майски мащаб

Сега всичките ми учители са мъртви, освен тишината
Опитвам се да прочета какво пишат петте тополи
върху празнотата

Сред всички зверове смъртта носи правосъдие единствено на човека
но аз желая
да коленича на входа, пуст с изключение на песента

Който е създал времето, дал е неговите глупаци
завързани с часовници и с изборни бюлетини
пресичайки границите на невидимите царства

За да успееш, помисли какво е минало
Прецени себе си неизбежно и вземи кредита за него
Ако откриеш, че вече не вярваш, разшири храма

През деня безименните звезди продължават да минават през портите
Всичко това произтича изцяло от смъртта
Без въпроси

Стените на светлината потръпват и бухали се събуждат в сърцето
Не мога да призова с думи
Слънцето си отива за да се грее другаде

Преди да падне нощта обезцветени венчелистчета цъфват под вратата
и сенките
си припомнят предците си в къщата отвъд смъртта

В края на шествието им през камъка
падайки
водата помни как да се смее

Раздяла

Липсата ти мина през мен
като нишка през игла.
Всичко, което правя, е тропосано с нейния цвят.

Превод от английски: ЙОРДАН ЕФТИМОВ

Към късмета

Никога не сме те виждали
ни в картите ни в чупката на пътя
ни в утробата или по време на кръстосан огън
или в числата
или в каквото и да си се бъркал
дори във всичко
на нас са ни говорили
да не замагаме на теб
и в крайна сметка да ти се покланяме със скромност
защото най-накрая се оказва
че просто няма как
да ти повярваме

е, може и да те прикоткваме със зарчета
заtoplени в ръката
или пък с монети или с късче
от изчезнало животно
да правим обреди и ритуали
които няма да те задължават
теб отбягващия обещания
и може би избъриваме това единствено
за да не те пропуснем
и да рискуваме да ни намразиш
ти който никога не си оставил същият
и който си неясен като утро
но отвори ли се случай
те обясняваме
без нищо да разбираме

Ноктите

Дадох ти тъга – да я окачиш на стената
като едноцветен календар.
Ходя с разпрано на ръкава.
Но не е толкова просто.

Моят дом не е твоята крепост,
беше си помислила, че вече съм научил пътя
само по налучкване.
Знам,
нямам извинение, че тук вися и се въртя
като огледало на връв,
но и отказвам да повярвам как
всичко се променя.
Пред загубата има повече посоки
отколкото пред всичко друго.

Сякаш със система
се люшкам между лъжите,
обръщам ги с лицето нагоре
само ако съм сигурен, че губя.
Откривам следите си
и ги чопля, докато очите ми не се отворят.
Не помнят как изглеждаше.
Кога ли за последно го използвах?
На пръстен ли приличаше, на светлина ли,
или на есенния вир,
когато потреперваше, блестеше
и се вледеняваше.
Помисля ли за него, може да е всичко. Все едно,
май нищо няма да го върне.

Опитах и видях
ръцете ти – като дървета в придошла вода,
все същия сценарий
стар, изчерпващ своите резерви
до последна капка, нищичко
на дъното.

Светкавицата освети белязаната плът на бъдещето.

Дълго наблюдавах някой
сам като ключа в ключалката
безсилен да се завърти.

Но не е толкова просто.

Зимата ще си припомня за пияната ти жътва,
неизбежно е, и семената
на красноречието ще разперят своите криле
когато си отидеш.
Но в този миг,
когато ноктите целунат пръстите за сбогом,
когато мога само
да кървя от себе си,
когато мога само да кървя,
тогава, за да кажа думи на утеха или истина,
езикът ми ще бъде рана.

Преди потопа

Защо ми обеща
че ще си построим сами
ковчез съвсем сами
отзад до къщата
на Ню Йорк Авеню
в Юниън Сити Ню Джърси
докато пееха трамваите
след разказа
за Ной о никой
не желаел да повярва
за наводнението дето щяло да залее всичко
и щом разказах на баща ми
че желая да си построим ковчез
сами ей там отзад на двора под прозореца
на кухнята
възможно ли е да го построим
възможно е отвърна
о много искам и нали ще го направим
обеща ми че ще го направим
но защо ми обеща
напирях да започнем иначе
не щеше никой да повярва
така му рекох че ще построим
ковчез защото държдовете
вече почват и това си беше истина
но никой не повярва
че ще построим ковчеза там
на никого не му се вярваше
че е тръгнала водата

Благодарности

Слушай
как докато пада нощ повтаряме благодаря
и спирайки на мостовите за да се надвесим
и тичайки навън от стъклениците ни кутийки
с усти натъкнани с храна за да погледнем към небето
нак повтаряме благодаря
заставаме наблиз до водата и благодарим на нея
усмихваме се до прозореца докато зяпаме навън
по нашите си работи

и след поредното ни болнично легло и след грабеж
след погребения отново казваме благодаря
след новината че умрял е някой
независимо дали е близък или не отново казваме благодаря

на телефона казваме благодаря
по входи на задните седалки на коли и в асансьори
като си припомняме войни и полиция пред вратата
и шума по стълбите повтаряме благодаря
и в банките повтаряме благодаря
в лицата на чиновниците и богатите
и на онези за които знаем че не ще се променят
повтаряме благодаря благодаря ти

с умиращите покрай нас животни
с мъртвите ни чувства казваме благодаря
с горите капещи по-бързо от минутите
на нашия живот повтаряме благодаря
и с думите изчезващи подобно клетките на мозъка
и с градовете дето ни затискат с ръст
повтаряме благодаря все по-бързо и по-бързо
дори когато нямаме слушател казваме благодаря
повтаряме благодаря и махаме
макар и в мрак

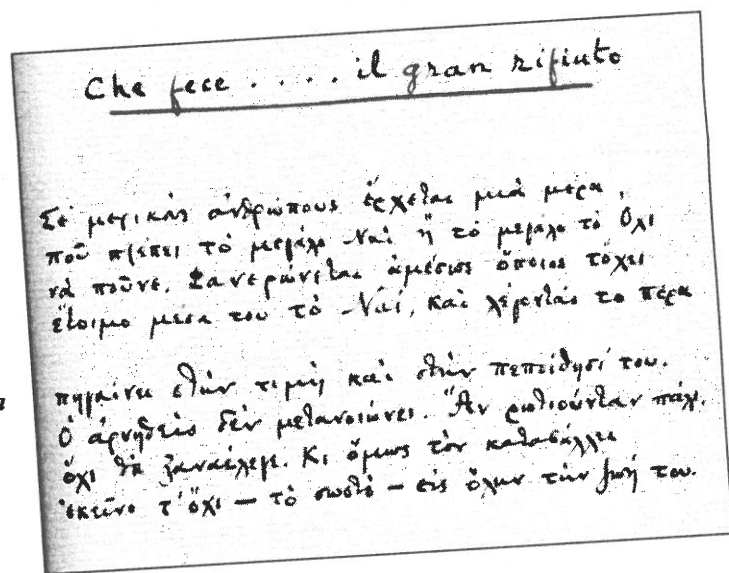
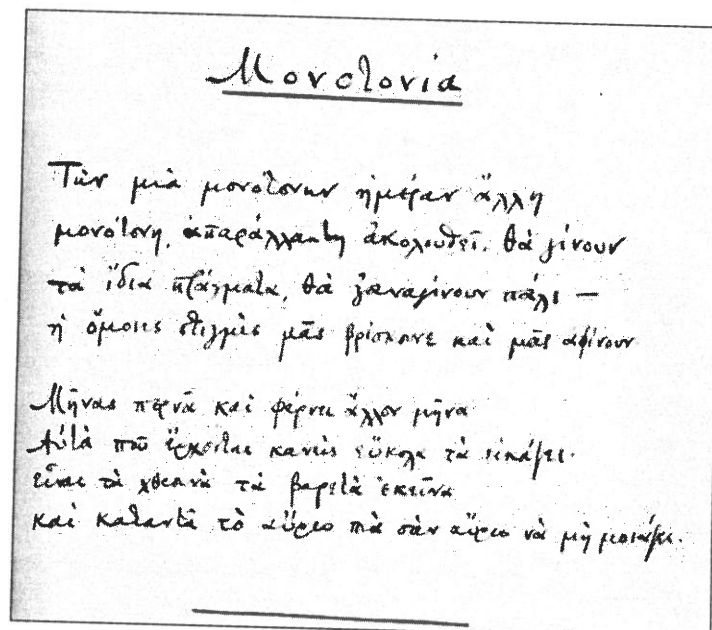
Превод от английски: ГЕОРГИ ГОЧЕВ

Константинос Кавафис

Две стихотворения

Монотонност

След монотонен ден настъпва друг
ден монотонен, неизменен. Ще се случват
все същите неща, отново и отново ще се случват –
забарват ни и ни напускат сходни мигове.
Минава месец и води месец друг.
Това, което иде, лесно можеш да си го представиш:
все същото досадно вчерашно.
И в крайна сметка утре сякаш вече не е утре.

Che fece... il gran rifiuto¹

На някои се случва да дойде ден, когато
налага се да изрекат едно голямо „ДА“
или едно голямо „НЕ“. Веднага проличава
кой носи в себе си готово „ДА“ – той го изрича

и следва по-нататък възгледите и честта си.
Отреклият не съжалява. Попитат ли го пак,
отново той би казал „НЕ“. И все пак цял живот
го смазва онова голямо – правилното – „НЕ“.

¹ Източникът на това заглавие е Данте, а първият цитат е от „Аг“, III.9: ...che fece per viltade il gran rifiuto („...поза, който от малодушие направи грандиозен отказ“). Става въпрос за папа Селестин V, който в 1294 г., само пет месеца след избора си, се отказал от папския престол, за да живее като отшелник. – Бел. ред.